

***Практичне заняття.
Влаштування дітей, позбавлених
батьківського піклування***

Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» -

Закон, що визначає правові, організаційні, соціальні засади та гарантії державної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, і є складовою частиною законодавства про охорону дитинства.

Прийнятий Верховною Радою України 13 січня 2005 року

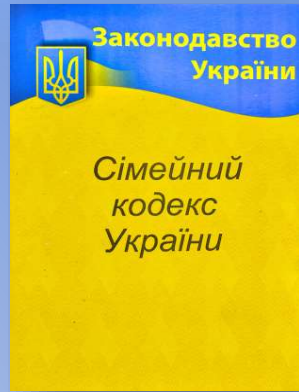
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>).

Сімейний кодекс України -

систематизований законодавчий акт, який що визначає: засади шлюбу, особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя, підстави виникнення, зміст особистих немайнових і майнових прав та обов'язків батьків і дітей, усиновлювачів та усиновлених, інших членів сім'ї та родичів, прийнятий 10 січня 2002 року Верховною Радою України, введений в дію 26 лютого 2002 року (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>).

Складається із семи розділів.

Стаття 207. Поняття усиновлення

1. Усиновленням є прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду, крім випадку, передбаченого статтею 282 цього Кодексу.
2. Усиновлення дитини провадиться у її найвищих інтересах для забезпечення стабільних та гармонійних умов її життя.

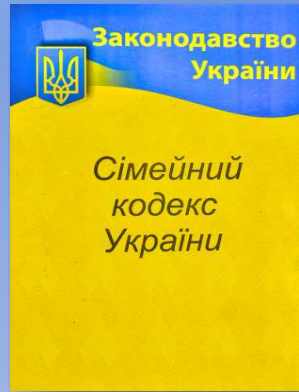
Стаття 208. Особа, яка може бути усиновленою

1. Усиновленою може бути дитина (стаття 6 цього Кодексу).
2. У виняткових випадках суд може постановити рішення про усиновлення повнолітньої особи, яка не має матері, батька або була позбавлена їхнього піклування.
У цьому разі суд бере до уваги сімейний стан усиновлювача, зокрема відсутність у нього своїх дітей, та інші обставини, що мають істотне значення.

Стаття 209. Усиновлення дитини, яку не забрали з пологового будинку чи підкинули, або яка була знайдена

1. Дитина, покинута в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я або яку відмовилися забрати з них батьки, інші родичі, може бути усиновлена після досягнення нею двомісячного віку.
2. Дитина, яку було підкинуто чи знайдено, може бути усиновлена після спливу двох місяців з часу її знайдення.

Стаття 210. Усиновлення братів та сестер

1. Якщо на обліку для можливого усиновлення перебувають рідні брати та сестри, вони не можуть бути роз'єднані при їх усиновленні.

За наявності обставин, що мають істотне значення, суд за згодою органу опіки та піклування може постановити рішення про усиновлення когось із них або усиновлення їх різними особами.

2. Якщо усиновлення для дитини не є таємним, брат та сестра мають право знати про нове місце її проживання.

Стаття 211. Особи, які можуть бути усиновлювачами

1. Усиновлювачем дитини може бути дієздатна особа віком не молодша двадцяти одного року, за винятком, коли усиновлювач є родичем дитини.

2. Усиновлювачем може бути особа, що старша за дитину, яку вона бажає усиновити, не менш як на п'ятнадцять років.

У разі усиновлення повнолітньої особи різниця у віці не може бути меншою, ніж вісімнадцять років.

3. Усиновлювачами можуть бути подружжя, а також особи, зазначені у частинах п'ятій та шостій цієї статті.

Усиновлювачами не можуть бути особи однієї статі.

Стаття 243. Діти, над якими встановлюється опіка, піклування

1. Опіка, піклування встановлюється над дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування.
2. Опіка встановлюється над дитиною, яка не досягла чотирнадцяти років, а піклування - над дитиною у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.
3. Опіка, піклування над дитиною встановлюється органом опіки та піклування, а також судом у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

Стаття 244. Особа, яка може бути опікуном, піклувальником дитини

1. Опікуном, піклувальником дитини може бути за її згодою повнолітня дієздатна особа.
2. При призначенні дитині опікуна або піклувальника органом опіки та піклування враховуються особисті якості особи, її здатність до виховання дитини, ставлення до неї, а також бажання самої дитини.
3. Не можуть бути опікунами, піклувальниками дитини особи, зазначені в статті 212 цього Кодексу.

Стаття 249. Права та обов'язки опікуна, піклувальника щодо дитини

1. Опікун, піклувальник зобов'язаний виховувати дитину, піклуватися про її здоров'я, фізичний, психічний, духовний розвиток, забезпечити одержання дитиною повної загальної середньої освіти.

Опікун, піклувальник має право самостійно визначати способи виховання дитини з урахуванням думки дитини та рекомендацій органу опіки та піклування.

2. Опікун, піклувальник має право вимагати повернення дитини від будь-якої особи, яка тримає її у себе не на підставі закону або рішення суду.

3. Опікун, піклувальник не має права перешкоджати спілкуванню дитини з її батьками та іншими родичами, за винятком випадків, коли таке спілкування суперечить інтересам дитини.

4. Цивільні права та обов'язки опікуна, піклувальника встановлюються Цивільним кодексом України.

5. Підстави для виникнення права на оплату послуг опікуна та піклувальника, її розмір і порядок виплати встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 252. Патронат над дитиною

1. Патронат над дитиною - це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин.
2. Сім'я патронатного вихователя - це сім'я, в якій за згоди всіх її членів повнолітня особа, яка пройшла спеціальний курс підготовки, виконує обов'язки патронатного вихователя на професійній основі.
3. Патронатний вихователь - це особа, яка за участю членів сім'ї надає послуги з догляду, виховання та реабілітації дитини у своїй сім'ї.
4. Патронатним вихователем не можуть бути особи, зазначені у статті 212 цього Кодексу.

Стаття 252. Патронат над дитиною (продовження)

5. До сім'ї патронатного вихователя можуть бути одночасно влаштовані тільки діти, які є між собою рідними братами та сестрами, або діти, які виховувалися в одній сім'ї.

6. Термін перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя встановлюється органом опіки та піклування і не може перевищувати трьох місяців.

У разі наявності обставин, що обґрунтовують необхідність і доцільність перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя понад зазначений термін, орган опіки та піклування може його продовжити.

Загальний термін перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя не може перевищувати шість місяців.

7. Порядок створення та діяльності сім'ї патронатного вихователя, влаштування, перебування дитини в сім'ї патронатного виховання затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 253. Договір про патронат над дитиною

1. За договором про патронат над дитиною орган опіки та піклування влаштовує дитину, яка перебуває у складних життєвих обставинах, в сім'ю патронатного вихователя.

Договір про патронат над дитиною укладається в письмовій формі.

Типовий договір про патронат над дитиною затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Договір про патронат над дитиною припиняється у разі прийняття органом опіки та піклування рішення про повернення дитини до її батьків, інших законних представників, її усиновлення, встановлення над нею опіки чи піклування, влаштування її на виховання в сім'ю громадян (прийомну сім'ю чи дитячий будинок сімейного типу) або до дитячого закладу, закладу охорони здоров'я, навчального або іншого закладу, а також у разі досягнення дитиною повноліття, смерті дитини чи патронатного вихователя.

3. Договір про патронат над дитиною може бути розірваний за згодою сторін або за рішенням органу опіки та піклування, суду у разі невиконання патронатним вихователем своїх обов'язків за договором.

Стаття 254. Права дитини, яка влаштовується в сім'ю патронатного вихователя

1. Для влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя потрібна згода дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити.
2. Влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя здійснюється за письмовою згодою її батьків, інших законних представників. У разі якщо мати чи батько дитини є неповнолітніми, крім їхньої згоди на влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя потрібна згода їхніх батьків.
3. Влаштування дитини в сім'ю патронатного вихователя здійснюється без згоди батьків, інших законних представників у разі відібрання у них дитини, відсутності відомостей про місце їх перебування, а також за наявності безпосередньої загрози життю чи здоров'ю дитини.
4. На період перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя за нею зберігається право на аліменти, пенсію, інші соціальні виплати, а також на відшкодування шкоди у зв'язку з втратою годувальника, які вона мала до влаштування в сім'ю патронатного вихователя.
5. Дитина, влаштована в сім'ю патронатного вихователя, має право підтримувати особисті контакти з батьками та іншими родичами.
6. Дитина, влаштована в сім'ю патронатного вихователя, має інші права, визначені законодавством.

Стаття 255. Обов'язки патронатного вихователя

1. Патронатний вихователь зобов'язаний:
 - 1) забезпечити дитину житлом, одягом, харчуванням тощо;
 - 2) створити дитині умови для навчання, фізичного та духовного розвитку;
 - 3) співпрацювати з батьками, іншими законними представниками дитини задля подолання складних життєвих обставин у межах та у спосіб, визначені органом опіки та піклування;
 - 4) забезпечити надання чи доступ до послуг, визначених договором про патронат над дитиною;
 - 5) сприяти контактам дитини з батьками, іншими законними представниками, родичами, крім випадків, коли батьки позбавлені батьківських прав або в судовому порядку обмежені у праві спілкування з дитиною.

Стаття 256-1. Прийомна сім'я

1. Прийомна сім'я - сім'я, яка добровільно взяла на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Стаття 256-2. Прийомні батьки

1. Прийомні батьки - подружжя або особа, яка не перебуває у шлюбі, які взяли для спільного проживання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.
2. Прийомні батьки несуть обов'язки по вихованню та розвитку дітей, передбачені статтею 150 цього Кодексу.
3. Прийомними батьками не можуть бути особи, зазначені в статті 212 цього Кодексу.
4. Прийомні батьки є законними представниками прийомних дітей і діють без спеціальних на те повноважень як опікуни або піклувальники.

Стаття 256-3. Прийомні діти

1. Прийомні діти - діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовані на виховання та спільне проживання до прийомної сім'ї.
2. На влаштування дитини-сироти і дитини, позбавленої батьківського піклування, до прийомної сім'ї потрібна згода дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити.
Згода дитини на її влаштування до прийомної сім'ї з'ясовується службовою особою закладу, в якому вона перебуває, у присутності прийомних батьків і представника органу опіки та піклування, про що складається відповідний документ.

Стаття 256-3. Прийомні діти (продовження)

3. Прийомні діти проживають і виховуються у прийомній сім'ї до досягнення 18-річного віку. Після досягнення 18-річного віку такі особи у разі продовження навчання в закладі загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої чи вищої освіти можуть, за їх вибором, продовжити проживати і виховуватися у цій прийомній сім'ї до закінчення такого закладу.

Особи з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, яким встановлено інвалідність, за їхнім вибором можуть продовжити проживати та виховуватися у прийомній сім'ї до досягнення ними 23-річного віку незалежно від того, чи навчаються вони у закладі загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

4. За прийомними дітьми зберігається право на аліменти, пенсію, інші соціальні виплати, а також на відшкодування шкоди у зв'язку з втратою годувальника, які вони мали до влаштування до прийомної сім'ї.

5. Прийомні діти мають право підтримувати особисті контакти з батьками та іншими родичами, крім випадків, коли це може завдати шкоди їхньому життю, здоров'ю та моральному вихованню.

Стаття 256-4. прийомної сім'ї

Створення

1. Рішення про створення прийомної сім'ї приймається районною, районною в містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчим комітетом міської (міст республіканського Автономної Республіки Крим і міст обласного значення) ради в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
2. Між прийомними батьками та органом, який прийняв рішення про створення прийомної сім'ї, на основі типового договору укладається договір про влаштування дітей до прийомної сім'ї.
3. Орган, який прийняв рішення про створення прийомної сім'ї, зобов'язаний контролювати виконання прийомними батьками своїх обов'язків щодо виховання та утримання дітей.
4. Положення про прийомну сім'ю та типовий договір про влаштування дітей до прийомної сім'ї затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 256-5. Дитячий будинок сімейного типу

1. Дитячий будинок сімейного типу - окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, для забезпечення сімейним вихованням та спільного проживання не менш як п'яти дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Стаття 256-6. Батьки-вихователі дитячого будинку сімейного типу

1. Батьки-вихователі - подружжя або окрема особа, що не перебуває у шлюбі, які взяли дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, для виховання та спільного проживання.
2. Батьки-вихователі несуть обов'язки по вихованню та розвитку дітей, передбачені статтею 150 цього Кодексу.
3. Батьками-вихователями не можуть бути особи, зазначені в статті 212 цього Кодексу.
4. Батьки-вихователі є законними представниками дітей і діють без спеціальних на те повноважень як опікуни або піклувальники.
5. Батькам-вихователям для потреб дитячого будинку сімейного типу позачергово надається обладнаний індивідуальний житловий будинок або багатокімнатна квартира за нормами, встановленими законодавством.

Стаття 256-7. Вихованці дитячого будинку сімейного типу

1. Вихованцями дитячого будинку сімейного типу є діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування.
2. На влаштування дитини-сироти і дитини, позбавленої батьківського піклування, до дитячого будинку сімейного типу потрібна згода дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити.
Згода дитини на влаштування її до дитячого будинку сімейного типу з'ясовується службовою особою закладу, в якому вона перебуває, у присутності батьків-вихователів і представника органу опіки та піклування, про що складається відповідний документ.

Стаття 256-7. Вихованці дитячого будинку сімейного типу (продовження)

3. Вихованці проживають і виховуються у дитячому будинку сімейного типу до досягнення 18-річного віку. Після досягнення 18-річного віку такі особи у разі продовження навчання в закладі загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої чи вищої освіти можуть, за їхнім вибором, продовжити проживати і виховуватися у цьому дитячому будинку сімейного типу до закінчення такого закладу.

Особи з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, яким встановлено інвалідність, за їхнім вибором можуть продовжити проживати та виховуватися у дитячому будинку сімейного типу до досягнення ними 23-річного віку незалежно від того, чи навчаються вони у закладі загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

4. За вихованцями дитячого будинку сімейного типу зберігається право на аліменти, пенсію, інші соціальні виплати, а також на відшкодування шкоди у зв'язку з втратою годувальника, які вони мали до влаштування до дитячого будинку сімейного типу.

5. Вихованці мають право підтримувати особисті контакти з батьками та іншими родичами, крім випадків, коли це може завдати шкоди їхньому життю, здоров'ю та моральному вихованню.

Стаття 256-8. Створення дитячого будинку сімейного типу

1. Рішення про створення дитячого будинку сімейного типу приймається районною, районною в містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчим комітетом міської (міст республіканського Автономної Республіки Крим і міст обласного значення) ради в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
2. Між батьками-вихователями та органом, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного типу, на основі типового договору укладається договір про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу.
3. Орган, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного типу, зобов'язаний контролювати виконання батьками-вихователями своїх обов'язків щодо виховання та утримання дітей.
4. Положення про дитячий будинок сімейного типу і типовий договір про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Розділ IV
ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ
І ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ
БАТЬКІВСЬКОГО
ПІКЛУВАННЯ

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

Цивільний кодекс України -

систематизований законодавчий акт, який регулює майнові і особисті немайнові відносини, пов'язані і не пов'язані з майновими, прийнятий 16 січня 2003 року, вступив у дію з 1 січня 2004 року (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>).

Цивільний кодекс складається із шести книг, однієї тисячі триста восьми статей та одинадцяти пунктів перехідних положень.

Стаття 76. Припинення опіки

1. Опіка припиняється у разі передачі малолітньої особи батькам (усиновлювачам).
2. Опіка припиняється у разі досягнення підопічним чотирнадцяти років. У цьому разі особа, яка здійснювала обов'язки опікуна, стає піклувальником без спеціального рішення щодо цього.
3. Опіка припиняється у разі поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, яка була визнана недієздатною.

Стаття 77. Припинення піклування

1. Піклування припиняється у разі:

1) досягнення фізичною особою повноліття;

2) реєстрації шлюбу неповнолітньої особи;

3) надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності;

4) поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, цивільна дієздатність якої була обмежена.

Завдання

Проаналізуйте за алгоритмом нормативно-правові акти та витяги з них, наведені на попередніх слайдах:

- 1. Назва документу.**
- 2. Коли і ким був прийнятий.**
- 3. Основний зміст витягу.**
- 4. На яку категорію населення розповсюджується.**
- 5. Значення.**

Якщо ви виконали завдання, і хочете перевірити правильність його виконання, то скористуйтесь QR-кодом!

